

Aust-Agder Turistforening

DNT Sør

Naturvernforbundet
i Agder

Vest-Agder Fylkeskommune
Postboks 517 Lund
4605 Kristiansand

Kristiansand, 31. oktober 2019

Dette brevet sendes på vegne av:

4H Agder, Agder botaniske forening, Aust-Agder Turistforening, DNT Sør, Naturvernforbundet i Agder, Norges jeger- og fiskerforbund Aust-Agder, Norges jeger- og fiskerforbund Vest-Agder, Skogselskapet i Agder.

Heiplanen og forslag til revidert handlingsprogram 2020-2024 Innspill fra FNF Agder

Det er utarbeidet et forslag til revidert handlingsprogram for Heiplanen for perioden 2020-2024 som nå er på høring. Vi takker for utsatt høringsfrist og muligheten til å komme med innspill. Forslaget er basert på vurderingsrapporten som gir status i gjennomføringen av handlingsprogrammet 2015-2018, og innspill fra et arbeidsverksted januar 2019. Forslag til revidert handlingsprogram har samme satsingsområde som tidligere, med unntak av «varslingsrutiner». Handlingsprogrammet er en prioritering og konkretisering av handlingsplanen i Heiplanen, og nedenfor følger FNF Agder sine innspill til de fire satsingsområdene og tiltak.

Bygde- og næringsutvikling

Satsing på korte og lengre turløyper, samt å tilrettelegge for vandringsruter på tvers av heia langs de historiske ferdselsveiene er positivt da dette vil ha verdi for friluftslivet og folkehelse, men det er ønskelig at det presiseres hvor en skal satse på slike løyper, om det er snakk om merking/skilting eller annen tilrettelegging slik at ikke tiltaket kommer i konflikt med målet med Heiplanen som er sikre leveområdet for Europas sørligste villreinstamme. Etter første runde med GPS-prosjektet har man en god oversikt over hvilke områder som bør unngås til hvilken tid. Løypene må følge opp vedtak i Heiplanen (viser til side 18) og besøksstrategi for SVR 2019-2025 om at slike løyper og stier skal inn i kommunale løype- og stiplaner.

Tiltaket om kulturminner og kulturlandskap som verdiskaping er positivt, og viser til anbefalinger som er gjort i rapporten til kulturminneprosjektet ift. hensyn som bør tas i forbindelse med vern og bruk av kulturmiljø. FNF Agder ønsker å være med videre i prosessen med arbeidsverksted for besøksnæringen.

FORUM FOR
NATUR OG FRILUFTSLIV
AGDER

Postboks 101 4662 Kristiansand S
agder@fnf-nett.no / 91 81 64 71
www.fnf-nett.no/agder

Org. nr.: 918940359

Helhetlig arealforvaltning

Vi stiller oss positive til Heiplansamlingen/Møteplass villrein fjellet, men etterlyser et mer konkret tidspunkt for når Heiplansamlingen skal være. Her kunne det godt ha stått en frist, for eksempel innen juni hvert år, og gjerne en dato for når man ser for seg den første samlingen.

Tiltaket om en felles kunnskapsportal om heia er et positivt tiltak som må inneholde kunnskap om villreinen, og hvilke områder som bør unngås til hvilken tid. Her kan man bruke informasjon som man finner på www.villrein.no. I denne felles kunnskapsportalen kan det også inkluderes f.eks. andre truede og sårbare arter, og botanisk interessante områder. Vil det i denne kunnskapsportalen også inkluderes f.eks. sti- og løypenett, og områder hvor det er fiskemuligheter? Her kan man for eksempel se på muligheten for å få sette sammen arbeidsgruppe for å få et felles fiskekart med fiskekortløsning for SVR og Austheiene, eller i det minste for større områder enn hva som er tilfellet i dag.

I løpet av kort tid skal også miljøkvalitetsnorm for villrein gjennomføres (viser til: <https://brage.nina.no/nina-xmlui/handle/11250/2471598>), som bør inn i tiltaksplanen og brukes i forvaltning av areal i Heiplanen.

Kommunal planoppfølging

Målet med sti- og løypeplanlegging må være å få systematisert ferdselen slik at villreinen får bedret sine leveområder, som er bakgrunnen for Heiplanen. Vi stiller oss positive til tiltakene som foreslås, men viser til vårt innspill ved forrige høring av handlingsprogrammet hvor vi ønsker at motorferdselsplaner også nevnes som tiltak sammen med sti- og løypeplaner for å oppmuntre kommunene til å utarbeide dem slik at man får en god plan som begrenser motorferdselen på en funksjonell måte. Dette bør gjøres sammen med aktuelle brukergrupper som turistforeningene, lokale jeger- og fiskerforeninger, grunneiere og kraftselskapene.

Kunnskapsbasert planlegging og utvikling

Vi ser det som positivt at et av tiltakene i handlingsprogrammet er å samle kunnskap om kulturminner i Setesdalsheiene/planområdet til Heiplanen, da det i rapporten til kulturminneprosjektet vises til at det er et stort behov for ytterligere undersøkelser innenfor områdene, både i form av nye registreringer i felt og innleggelse av tidligere funn.

Tiltaket om arbeidsverksted – kunnskapsbehov – friluftsliv er positivt og viktig, og eventuell mangel på kunnskap må løses med forskning. For å få kunnskap om friluftsliv, og hvilke områder som egner seg til økt eller redusert friluftsliv, er det helt klart at man må kartlegge. FNF Agder støtter opp om forskning slik at aktivitet i verneområde kan bestå/utvikles, samtidig som vi legger forholdene til rette for en sterk villreinstamme med god kondisjon.

Det er bra at man allerede er i gang med nytt GPS-prosjekt i forbindelse med Villreinprosjektet Setesdal Austhei 2018-2022, Brattefjell-Vindeggen. Dette er et viktig tiltak for å øke kunnskapen som igjen kan føre til tiltak for å øke villreinens bruk av området. Samtidig ønsker FNF Agder også at den fremtidige planen tar hensyn til villreinens arealbruk i rand- og reserveområder som kan tas i bruk når bestanden er stor, jf. nml. § 9 om føre-var-prinsippet. I lange perioder kan betydelige beitearealer ligge tilsynelatende ubrukt, men egentlig som «hvilende» reservearealer, for eksempel i snøfattige vintre eller ved lave bestandstettheter.

Andre merknader

Varslingsrutiner er tatt ut av revidert handlingsprogram da det er en del av forsøket med adaptiv løypeforvaltning i Bykle kommune. I fjor ga FNF Agder innspill til høringen av retningslinjer og rutiner for prøveprosjekt. I prøveprosjektet ønsker man å utfordre villreinsens arealbruk med nye traseer for å hente inn erfaring og avdekke konsekvenser for villreinen. Det er positivt med kunnskapsbasert forskning slik at friluftslivsaktivitet kan foregå mest mulig på lag med vernehensyn, men her bør det være grundige vurderinger på hvor en kan gå for slik forskning for å ikke utsette en sårbar art som villreinen for unødig belastning vinterstid.

Vi kan ikke se at det står noe i Heiplanen om den nye arbeidsgruppa som er oppretta for å se på mulig flytting av Øyuvsbu som et avbøtende tiltak for å bedre betingelsene for villreinsens vandring til mer sørlige beiteområder tidligere. Hvis dette bør stå i Heiplanen, bør denne si noe om dette arbeidets overordna mål.

Vennlig hilsen

Forum for natur og friluftsliv Agder

Jorunn Haugen
Fylkeskoordinator
FNF Agder

Forum for Natur og Friluftsliv Agder er et samarbeidsnettverk mellom 11 natur- og friluftslivsorganisasjoner i Agder: 4H Norge - Region Agder, Agder botaniske forening, Aust-Agder Turistforening, DNT Sør, Lister Friluftsråd, Naturvernforbundet i Agder, Norges jeger- og fiskerforbund Aust-Agder, Norges jeger- og fiskerforbund Vest-Agder, Norsk zoologisk forening Sørlandsavdelingen, Skogselskapet i Agder, Sørlandets krets av Norsk speiderforbund.

FORUM FOR
NATUR OG FRILUFTSLIV
AGDER

Postboks 101 4662 Kristiansand S

www.fnf-nett.no/agder

Org. nr.: 918940359